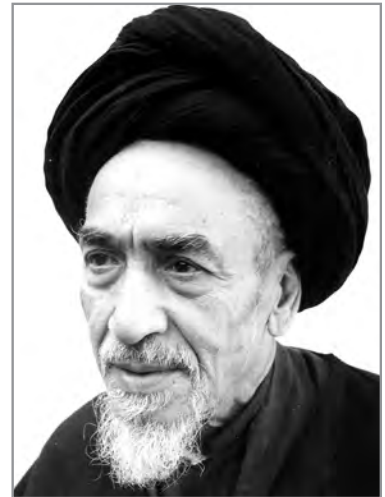


آیت الله العظمی میلانی در آینه خاطرات رهبر معظم انقلاب

احیاگر حوزه علمیه مشهد



قزوینی، جلوی ایشان نشسته بود و طلبکارانه از ایشان می‌خواست و اصرار می‌کرد که شما در مشهد بمانید. در واقع مرحوم حاج شیخ مجتبی، ایشان را در مشهد نگه داشت.»

کتاب «روایت آقا» - صص ۱۹ و ۶۸

آن جلسه خاطره‌انگیز

«در آن هنگام که امام تبعید شدند من در مشهد بودم. [...] در مشهد ما اجتماع بزرگی داشتیم از همه علمای مشهد که در آن جا جمع بودند و درباره این حادثه تبادل نظر می‌شد که چه بکنیم. [...] بعد از چند روز یک اجتماع بزرگ دیگری تشکیل شد در منزل مرحوم آیت الله میلانی که همه ما آن جا جمع شدیم و آقای میلانی دعوت کرده بود از همه علمای مشهد که عصری در منزل ایشان اجتماع کنند برای یک امری، معلوم نبود که آن چه امری است. ما احتمال می‌دادیم که در آن مجلس آقای میلانی بخواهند اظهار کنند که مثلاً مبارزه امکان پذیر نیست و نمی‌شود کاری کرد، در مقابل این حادثه ما راه چاره‌ای نداریم، فکر می‌کردیم ایشان چنین چیزهایی را عنوان خواهد کرد. لذا بود که قبلاً به مرحوم آشیخ مجتبی قزوینی - که از علمای بزرگ و مبارز و بسیار محبوب بین خواص بود - مراجعه کردیم و قرار بر این شد که اگر چنانچه آقای میلانی در آن مجلس به یک چنین اظهاراتی دست زدند، ایشان به مخالفت با این حرف شروع کنند ما هم از اطراف کمک کنیم، من و چند نفر دیگر از برادرانمان که جزو جوانها بودیم در بین اهل علم و معروف به شور و حماسه مبارزه، وقتی که رفتیم منزل آقای میلانی بر خلاف تصور دیدیم نه فقط ایشان صحبتی از این که نمی‌شود مبارزه کرد نکردند، بلکه حتی نامه‌ای برای امام خمینی نوشته بودند به ترکیه که بسیار متن قوی و محکمی داشت و این نامه را می‌خواستند برای این جمع بخوانند و بگویند که من این نامه را برای آقای خمینی فرستم. درست به عکس آن تصور ما تمام شد. لذا با این که هنگام ورود به این مجلس خیلی نگران بودیم که آیا چه خواهد شد؟ وقتی که از مجلس خارج می‌شدیم خوشحال بودیم زیرا که جلسه جلسه خیلی خوبی بود.»

۱۳۶۳/۸/۷ - مصاحبه با سازمان دانشجویی
حزب جمهوری اسلامی

شدند دفعتاً حوزه مشهد به یک حوزه حقیقی تبدیل شد. [...] وقتی می‌خواستیم به قم بیایم، خیلی از افراد مرا تخطئه می‌کردند که «قم برای چه؟! در این جا که آقای میلانی هست». البته در آن وقت، شوق قم ما را کشاند؛ ولیکن کسانی بودند که واقعاً در مشهد پای درس مرحوم میلانی ماندند و ملا شدند.»

بیانات در دیدار با آیت الله مظاهری

و گروهی از مدرسین حوزه علمیه اصفهان، ۱۳۷۵/۹/۱

هجرتی که مایه برکت شد

«یک نفر مثل آیت الله میلانی رضوان الله تعالی علیه، از کربلا که دم گوش نجف بود و مثل ایشان در نجف و کربلا تعداد زیادی بودند، پا شد آمد مشهد و حوزه علمیه بزرگی را به وجود آورد. این، یک واقعیت است. حقیقتاً از برکات الهی برای حوزه مشهد، وجود مرحوم آیت الله میلانی بود. خوب؛ ایشان می‌توانست تا آخر عمر در کربلا بماند. آن وقت، عالمی در ردیف چندین نفر مثل خودش بود. یعنی بعضی اگر علما هم جلوتر نبودند، شاید از جهات دیگر، جلوتر از ایشان بودند. لکن ایشان به مشهد آمد و مایه برکت شد.»

۱۳۷۳/۶/۲۰ - بیانات در آغاز درس خارج فقه

حاج شیخ مجتبی ایشان را نگه داشت

«[مرحوم پدرم و آیت الله میلانی طی] دوران طلبگی [و] در نجف دوست و رفیق بودند. از وقتی که آقای میلانی به مشهد آمدند، پدرم با ایشان رفت و آمد داشتند و مکرر اتفاق افتاده بود که آقای میلانی صبح زود و تنها به منزل پدرم می‌آمد و می‌نشستند با هم صحبت می‌کردند. [...] بعدها که ریاست آقای میلانی گسترش پیدا کرد و مراجعات زیاد شد دیگر معاشرت آقا و ایشان کم شد؛ پدرم که اصلاً نمی‌رفت؛ ایشان هم وقت نمی‌کرد بیاید. نرفتن پدرم به خاطر این بود که آن جا دستگاه ریاستی بود و اصلاً پدرم اهل نزدیک شدن به این جور جاها نبود و هر جا که شلوغ بود، نمی‌رفت. آقای میلانی هم به خاطر اینکه گرفتار بود، نمی‌توانست بیاید؛ لذا همدیگر را کم می‌دیدند ... آن روزهایی که آقای میلانی تازه به مشهد آمده بود و علما به دیدن ایشان می‌رفتند، من هم - که نوجوان بودم - با مرحوم پدرم به دیدن ایشان رفتم. فراموش نمی‌کنم، استاد بزرگ و عالم نام‌آور و بی‌نظیر حوزه مشهد، مرحوم آیت الله حاج شیخ مجتبی

آن چه در ادامه می‌خوانید، فرازهایی از بیانات حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی است که در آن، به مناسبت‌های مختلف از آیت الله العظمی میلانی یاد کرده‌اند. معظم‌له در دوران تحصیل در حوزه علمیه مشهد، از درس آیت الله العظمی میلانی استفاده فرمودند و از همین رو، میان ایشان و مرحوم آیت الله العظمی میلانی، رابطه شاگرد و استادی برقرار بوده است. این خاطرات فقط در برگزیده روایت‌های مربوط به جایگاه علمی آن فقید سعید نیست، بلکه بخش‌هایی از رویدادهای سیاسی معاصر را هم در بر می‌گیرد.

اسم آقای نائینی را زنده کرد

«مرحوم آقای میلانی انصافاً اسم آقای نائینی را در مشهد زنده کرد. چون در مشهد آن چیزی که بیشتر رایج بوده، به مناسبت وجود مرحوم آقا زاده - پسر مرحوم آخوند - افکار آخوند بیشتر رایج بوده، البته بعد از آنکه مرحوم امیرزا مهدی اصفهانی که جزو شاگردان برجسته مرحوم میرزا است، می‌آید مشهد، آن جو غالب سیطره افکار آخوند را با آوردن حرف‌های آقای نائینی می‌شکند؛ حرف‌های نو، حرف‌های جدید، استدلال‌های جدید. مرحوم والد ما خب که سال‌ها هر دورا، هم درس آقای آقا زاده، هم درس مرحوم امیرزا مهدی را در کمره بودند، می‌گفتند امیرزا مهدی که آمد مشهد، بگلی فضای اصولی مشهد که حرف‌های [مرحوم آخوند] رایج بود، عوض شد؛ لکن بعد از مرحوم امیرزا مهدی دیگر اسمی از آقای نائینی نبود. آقای میلانی حرف‌های مرحوم آقای نائینی را نقل می‌کردند، بحث می‌کردند، شاید گاهی نقد می‌کردند و اغلب تأیید می‌کردند.»

بیانات در دیدار دست‌اندرکاران

کنگره بین‌المللی میرزای نائینی، ۱۴۰۴/۷/۳۰

قم برای چه؟!

«در مشهد، مرحوم آیت الله میلانی، در واقع حوزه مشهد را از کمی بالاتر از صفر، به یک حوزه معمور و آباد تبدیل کرد؛ مشهد که درس خارج نداشت؛ یعنی یکی دو درس به اسم درس خارج بود؛ اما درس خارج نبود. درس‌های ریاستی عنوانی بود. یکی دوفرا از آقایان علما که بعضاً هم ملا بودند، حضور داشتند؛ اما حوصله درس گفتن نداشتند. [...] وقتی که ایشان وارد مشهد